

76 . Fetești | Comuna: Adâncata | Județ: Suceava | Punct: La Schit | Anul: 2005

Anul: 2005

Cod RAN: 146842.01

Perioade: Preistorie, Protoistorie, Evul Mediu, Perioada modernă

Epoci: Neolitic, Eneolitic, Epoca bronzului timpuriu, Epoca bronzului, La Tène, Evul Mediu, Perioada modernă

Tipuri sit: descoperire izolată

Categorii sit: Domestic, Religios, ritual și funerar

Autori: Dumitru Boghian, Sorin Ignătescu, Ion Mareș, Bogdan Petru Niculică

Instituții: Universitatea "Ștefan cel Mare", Suceava, Universitatea "Ștefan cel Mare", Suceava, Muzeul Bucovinei, Suceava, Muzeul Bucovinei, Suceava

Raport

După cum se știe deja, situl arheologic Fetești – La Schit, amplasat pe platoul structural din nord-estul satului Fetești, unde a funcționat, la sfârșitul sec. XVIII și la începutul celui următor, o mică așezare monahală¹, este situat, pe dreapta pârâului Grigorești, afluent al Siretului, pe teritoriul satului Grigorești, com. Siminicea. Cea mai importantă parte a sitului se află în curtea bisericii Sf. Nicolae, care funcționează ca biserică a satului Fetești, restul așezării fiind acoperit de pădurea înconjurătoare și de o livadă de nuci. Menționăm, așa cum am făcut și în rapoartele precedente, că situl nu se mai păstrează decât într-o proporție de 30%, restul acestuia fiind distrus de alunecările de teren (actualmente stabilizate prin plantarea unei păduri tinere de foioase), de construcțiile moderne și contemporane și de înmormântările din cimitirul aferent bisericii satului Fetești. În aceste condiții, cercetările arheologice au și un vădit caracter de salvare, deși acestea sunt întreprinse sistematic.

Cele șase campanii de cercetări arheologice (2000-2005) au condus la identificarea mai multor niveluri de locuire (Cucuteni A3, aspectul local Hăbășești, Cucuteni B1 și B2, Horodiștea – Erbiceni II, Latène timpuriu, medievale târzii, moderne și contemporane, fapt care a sporit rolul acestuia, deoarece a funcționat ca șantier arheologic – școală, pentru studenții de la Facultatea de Istorie și Geografie a UȘtcM Suceava.

În campania din 2005 (4 iulie–11 august, 15 și 24 octombrie), ne-am propus, și în parte am reușit, să încheiem cercetarea complexelor din SI – II și cas. A3 și G1-3, și am continuat investigarea SVI și a rândului de cas. G4-8. Pentru o mai bună înțelegere a modului de construcție a L3/2003 și a raporturilor acesteia cu șanțul interior de împrejmuire a așezării, am început exploatarea SVIII, cu o lungime de 6 m și o lățime de 2 m, trasată la S de SVI, completând, astfel, imaginea succesiunii locuirii și complexelor arheologice din sit, care se dovedește a fi unul dintre cele mai interesante din Podișul Sucevei.

Deși am depus toate eforturile, din cauza ploilor, nu am putut încheia cercetarea, așa cum arătam, decât în secțiunile I și II și în cas. A3 și G1-3, acolo unde fusese identificată, în anii anteriori, locuința parțial adâncită Cucuteni A3 (L7/B7), restul rămânând de investigat în campania din 2006. Materialele arheologice rezultate din săpături se află depuse, împreună cu documentația de șantier, la Laboratorul de Arheologie al Facultății de Istorie și Geografie din cadrul Universității „Ștefan cel Mare” din Suceava, unde se efectuează și procesarea sa științifică și didactică.

Complexele Cucuteni A3

Începem prezentarea rezultatelor investigațiilor din campania 2005 cu descrierea locuinței parțial adâncite L7 (B7)2, descoperită în cas. A1-3 și G1-3, partea superioară a vestigiilor sale aflându-se la –0,60 –0,70 m iar partea inferioară la –0,80/0,90 –1,20 m. Această construcție se afla imediat sub locuința nr. 6/2004, fiind deranjată de locuirea Cucuteni B, mai ales de gropile 49 și 50, săpate aprox. în partea centrală a acesteia.

Inițial, în cas. A1-2, vestigiile locuinței se prezentau ca o masă de lipituri de perete sparte, fără o coerență anume, care păreau aruncate neuniform într-o groapă (cu peretele sudic inițial mai puțin înclinat apoi mai abrupt, cu o diferență față de nivelul de călcare Cucuteni (-0,75 m), cuprinsă între -0,35 m, la V, până la -0,45 m, la E. În stratul steril de lângă lipituri, identificasem, încă din 2002, două gropi, cu diametrul de aprox. 0,20 m, despre care credem acum că provin de la parii care susțineau pereții și acoperișul locuinței, care s-au prăbușit spre interior). De aceea, ne-am străduit ca observațiile realizate în cas. G 1-2 să fie cât mai precise, pentru a elucida destinațiile construcției respective, cu atât mai mult cu cât era prezentă și ceramica pictată, ceramică incizată, canelată și imprimată, uneori cu pictură roșie probabil aplicată după ardere, dar și ceramica grosieră.

Studierea vestigiilor acestei locuințe din cas. G1-2 ne-a permis să vedem că partea inferioară a locuinței se prezenta ca o alveolare oarecum rectangulară cu colțurile rotunjite cu dimensiunile 5,20 m lungime și 3,10 m lățime relativă (deoarece peretele de NNV se pierde în profilul nordic al cas. G1-2) și o adâncime maximă de -0,40 m, în jurul căreia au fost găsite și niște gropi de pari.

Credem că peretele estic al L7/2003 se afla pe limita dintre c. 2/3, 5/6 și 8/9 din cas. G1, pe marginea estică a marii alveolări. Este posibil ca peretele vestic să fi fost pe linia carourilor 1, 4, 7 ale cas. G 2, fără ca să prezinte elemente vizibile de elevație, poate și din cauza nivelărilor Cucuteni B. Locuința nr. 7 era, foarte probabil, compartimentată, cu două încăperi, una de SV, cu platformă propriu-zisă și cu instalațiile interioare aferente, și una de NE, fără sau doar cu porțiuni de platformă și cu anumite complexe gospodărești, separate de un perete intermediar. Acesta se afla, probabil, pe linia dintre cas. G1 (c. 1, 4, 7) și G 2 (c. 3, 6, 9), unde s-a descoperit și o cantitate importantă de ceramică, provenind de la vase dispuse pe lângă acesta, pe podea.

În ceea ce privește etapele de construcție și funcționare a L7, este posibil ca locuitorii fazei Cucuteni A3 de aici să fi realizat o alveolare mare, care credem că a fost săpată intenționat, cu adâncimea de -0,40 m față de orizontul lutului galben, pentru a extrage/împrumuta argila necesară pentru ceramică și construcția locuințelor. După o scurtă utilizare a spațiului respectiv din cas. A1-2 și G1-2 pentru diferite activități gospodărești (a se vedea râșnițele și frecătoarele, ceramica pictată și cu adâncituri de sub lipituri), cel puțin în jumătatea sud-vestică a locuinței s-a realizat o porțiune de platformă, care se păstrează fragmentar din cauza deranjamentelor ulterioare. Locuitorii Cucuteni B, după ce au săpat gropile 49 și 50, pentru împrumut de argilă, le-au umplut, într-o etapă de nivelare/amenajare a podelei L6/2004 (Cucuteni B), cu lipiturile L7 (Cucuteni A). În partea de E a L7, lutuilele de perete și, posibil, de platformă erau friabile, ca urmare a unei arderi slabe, în timp ce în partea de V, în cas. G2, lutuilele de perete/platformă sunt destul de masive și bine arse.

La demontarea porțiunilor de platformă din partea de SV a locuinței (camera de SV), aflate între gropile nr. 49 și 50 (Cucuteni B) și la V de ultimul complex, am observat că, cel puțin pentru această încăpere, podeaua a fost realizată pe crengi, lodbe și dulapi despicați cu ajutorul icurilor, porțiunile masive de lutuiele păstrând urmele desprinderilor cu nervurile lemnului. În această cameră, lodbele erau dispuse pe direcția NV-SE, perpendicular pe axul lung al acesteia, situat pe direcția NE-SV. Este interesant de remarcat că anumite lespezi mari de gresie nisipoasă, ușor roșiatică, par a fi aliniate potrivit unor „șiruri” paralele, care urmează aceeași direcție transversală pe axul lung, putând fi posibile suporturi, utilizate pentru sprijinirea lodbelor, pentru a evita „jocul” acestora la construirea platformei.

În ceea ce privește pereții, aceștia se prezentau sub forma unor porțiuni de lutuiele mai mari, dispuse, de multe ori pe cant, de-a lungul marginilor alveolării inițiale, care făceau parte dintr-o elevație realizate cu împletitură de nuiele și stâlpi, urmele gropilor acestora din urmă identificându-se mai ales pe laturile de S și E. În cazul peretelui intermediar, pe lipiturile se observă amprente de nuiele, unele robuste, cu diametre de 2-3 cm. În cas. G1, c. 9, a fost descoperit un fragment de „mulură” (decor plastic) a peretelui estic, cu motive incizate, care se aseamănă întrucâtva cu cele descoperite la Berești – Băzanu3.

Menționăm că locuințe cucuteniene adâncite și parțial adâncite se cunosc atât în situl Berești – Dealul Bulgarului3, în stațiunea de la Ruginoasa – Colina (Dealul) Drăghici\4, precum și în așezările aspectului Drăgușeni-Jura5, punând, din ce în ce mai evident, problema existenței mai multor tradiții constructive în arealul civilizației Cucuteni, în funcție de o multitudine de factori obiectivi și subiectivi.

Ca amenajări și instalații interioare, în colțul de NV al L7, se observă pe platformă, urmele unor lipituri

de vatră, „mozaicale”, cu o grosime de 3-4 cm, atent fățuite, care, deși răvășite, tot mai păstrează o anumită coerență, pe care le-am desemnat ca vatra nr. 15, fără a se putea preciza forma acesteia (mai ales din cauza deranjamentelor ulterioare). De asemenea, cuptorul nr. 9 a fost descoperit în c. 3 al cas. A2 și c. 8 și 9 ale cas. G2, într-un spațiu special rezervat din platforma camerei. Se păstrează numai partea sa inferioară, care are o formă de potcoavă (cu dimensiunile 0,80 x 0,90 m), care avea, în interior, o lutuială subțire de 1-2 cm, arsă ușor roșiatic, care se găsea sub un strat subțire de cărbuni mărunțiți (care ar putea fi vatră?). Se pare că acest cuptor era adosat peretelui intermediar dintre cele două camere ale locuinței, fără să putem preciza unde se afla gura sa. La bază, se cunosc lutuieli cu partea inferioară lătită, de aprox. 5-6 cm, iar cele din elevație erau de 2-3 cm grosime, cu o ușoară înclinare spre interior.

În ceea ce privește instalațiile exterioare ale L7, menționăm cuptorul nr.10, construit, indubitabil, în faza Cucuteni A3 pe acest nivel de călcare, imediat la N de locuința amintită. Acesta se afla, probabil, într-o anexă a acestei case sau a alteia și păstra doar o porțiune din peretele de S (cu grosimea de 5-6 cm, suprafețele roșietice și „miezul” negru), restul fiind distrus de o înmormântare modernă. Amplasamentul său a fost refolosit ca spațiu pentru aruncarea unor deșeuri menajere (lutuieli, râșnițe sparte, puțină ceramică). Ca materiale ceramice, descoperite printre lipituri și sub acestea, trebuie remarcate fragmentele pictate tricrom și cele decorate fie numai cu motive spiralice incizate fie în asociere (incizie și pictură tricromă), atât de caracteristice așa-zisului aspect Hăbășești.

Complexele Cucuteni B

În ceea ce privește complexele Cucuteni B, ne vom referi, în prezentul raport, la vestigiile locuințelor nr.3, 5-6 și 8 (aflate încă în curs de investigare) și gropile 49-50, șanțurile de fundație nr.2 capătul nord-vestic, nr.3, perpendicular pe nr.2, și nr.4, și șanțul VSV de fundație al L 5.

Locuința nr.3/2003 (L3/2003), identificată în c. 8-15 a-b ale SVI, cas. G 6-8 (sau c. 9 a, 10 a-b, 11-15 a-c ale S VII) și în c. 10-15 a-b ale S VIII, se prezenta sub forma a două niveluri de lipituri, cu o grosime totală de 0,30 m. Nivelul superior aparținea tavanului și pereților arși și prăbușiți, iar nivelul inferior reprezenta platforma și instalațiile aferente, între acestea infiltrându-se, în decursul timpului, un pământ cafeniu-negricios. La demontarea nivelului lipiturilor de perete am observat că acestea au fost aplicate pe o substrucție de nuielă împletite, cu grosimi variabile, de la 1 la 3-4 cm. Nivelul lipiturilor de perete al L3 era deranjat de un șanț de fundație al locuinței horodiștene de deasupra și de gropile de pari ale acesteia.

În cas. G7, c. 3 au fost demontate mai multe niveluri de lipituri de tavan/perete, cu grosimi variabile, între 1 și 3 cm, care erau căzute peste instalațiile interioare. De asemenea, au fost demontate (încă din 2003) lutuielile de tavan și pereți din dreptul C5 și V11/2003, unele fiind masive, cu amprente de crengi groase, leături și scânduri despicate/dulapi, putând fi confundate cu ușurință cu resturile de platformă sau cu platforma unui etaj superior.

După îndepărtarea acestora, au fost identificate elementele unor pereți exteriori (de VNV) și interiori, păstrați în mod inegal, și au putut fi investigate instalațiile gospodărești casnice, între care, foarte importante, au fost cuptorul nr. 5/2003 (c. 10-11 a-b, S VI), vatra cu gardină nr. 11 (c. 10 a, S VI) și vatra din camera de NNE (nr. 16/2005). În conformitate cu dispunerea peretelui longitudinal de VNV și a laturii de ESE a platformei, această locuință a fost cvasi-dreptunghiulară, cu dimensiunile aproximative de 5,40 x 4,30 m, fiind paralelă cu porțiunea șanțului de apărare în apropierea căreia a fost construită. Din punct de vedere planimetric, L3/2003 pare să fi avut două camere (una de SSV și una de NNE). Din păcate, în actualul stadiu al cercetărilor, nu putem preciza care au fost raporturile acestei construcții cu L8/2005, dacă formează o singură casă, cu două părți distincte și o mică curte interioară, sau dacă este vorba de două amenajări distincte cu un spațiu (uliță) între ele.

Podeaua camerei de NNE era mai sus cu aprox. 15-20 cm decât cea a încăperii de SSV. În stadiul actual al cercetărilor, pare că în încăperea de NNE a funcționat o mare vatră/cuptor, având în vedere că în anumite porțiuni platforma prezintă aspectul unei vetre evolute, cu fragmente ceramice în compoziție, cu marginile atent finisate, iar pe latura de ESE a acesteia au fost identificate două amenajări sub formă de guri de cuptor.

În ceea ce privește peretele de VNV, arătăm că s-a păstrat discontinuu, pe o lungime de aprox. 3,80 m,

capătul său sudic pierzându-se în profilul sudic al SVI. Acesta era oarecum liniar, în dreptul V11/2003, pentru ca, la 9,30 m S de aceasta, peretele să prezinte o curbura, cu arc în exterior, prin care a fost deplasat cu cca. 0,30 m spre ESE, care a îngustat camera de SSV. Acesta curbura a peretelui camerei de SSV crea, împreună cu gardina vetrei 11 un cotlon în care se afla o râșniță de mână. La demontarea lutuieiilor, căzute din segmentul drept al peretelui de VNV al camerei de SSV, am observat că acesta avea, la bază, o plintă de cca. 0,20 m lățime și aprox. 0,10 m înălțime.

Acest perete, ca și lipiturile peretelui median (dintre camera de NNE și SSV), căzute alături, la bază, prezentau o colorație diferită, ca urmare a unei arderi la temperaturi diverse. Astfel, am observat că în jurul vetrei 11 și plintei peretelui de VSV, ca urmare a prăbușirii lutuieiilor de perete, acestea au ars la temperatură joasă, culoarea lor gălbuie nediferențiindu-se foarte mult de cele nearse. Restul porțiunii de perete păstrate prezintă nuanțe brune-cărmizii, ca urmare a unui contact mai intens cu focul

Vatra 11/2003 a fost realizată în colțul de NV al camerei de SV al L3/2003, fiind în curs de cercetare, astfel încât nu putem furniza prea multe detalii în ceea ce privește modul său de construcție. Menționăm că a avut o „gărdină rectangulară”, cu latura de 0,90 m și cu înălțimea de 0,20 m. În jurul acesteia se găseau două pietre de râșniță, calcinate (una spre S și alta spre E), o statueta de bovidu și vase de provizii (spre E). Cea mai mare parte a vetrei propriu-zise, cu excepția gardinei, a fost distrusă de o groapă de par, post-cucuteniană. La un moment dat, se pare că vatra nr.11 a fost utilizată pentru construirea C5/2003, din care s-a păstrat o porțiune din grătarul de lut perforat și lipiturile de boltă, aplicate pe „gărdină”, cu amprente de leături și scânduri, negre la partea dinspre interior.

În SVIII, la E de m. 10 nivelul materialelor Cucuteni B se înclină către șanțul interior de apărare, aflându-se la -0,80/-0,90 m. De altfel, numeroase materiale ceramice (descoperite în S VI, c. 15-16 a-b, și în cas. G8), legate de funcționarea acestei construcții, sunt răspândite la răsărit de aceasta.

După demontarea jumătății nordice a vetrei nr. 9 (construită în același mod cum am constatat în campania precedentă), au putut fi investigate vestigiile L5/2004. Astfel, am procedat la demontarea lipiturilor de perete/tavan/platformă aflate la răsărit de porțiunea de perete păstrată parțial în elevație în situ, unele căzute orizontal, altele oblic și altele pe cant, lângă acesta. De aceea, deși cele 8-9 niveluri de lutuiei fătuite (cu grosimi variabile între 0,8 și 3 cm) ar putea fi legate de refacerile succesive ale porțiunii de platformă păstrate, considerăm, cu prudența de rigoare, că, cele mai multe, reprezintă căzături în urma „ruinării” spre interior a tavanului și a pereților arși în urma incendiului accidental.

Sub nivelul podelei locuinței (fără platformă) L6/2004, a fost identificat fundul gropii pentru realizarea silozului circular (la -0,65/-0,70 m de la nivelul actual de călcare), care prezenta două niveluri de lutuială slab arsă (cu grosimea de 1,8-2 cm), la negru-cenușiu, în exterior, și brun-cărmiziu, la interior, ceea ce pare să dovedească o lutuire și o ardere intenționată a gropilor pentru provizii-cereale, pentru îndepărtarea dăunătorilor și a umezelii.

De asemenea, au fost completate observațiile făcute în campania din 2004. Inițial, pe suprafața viitoare L6/2004, au fost săpate, într-o primă etapă de locuire Cucuteni B de aici, gropile 49 și 50, pentru extragerea/împrumutul argilei pentru ceramică și construcții. Aceste gropi au străpuns și deranjat locuința 7/2003 (Cucuteni A3). După umplerea acestora cu diferite materiale (lutuiei arse ale L7, argilă amestecată cu paie și pleavă, reprezentând deșeuri de la construirea unor locuințe Cucuteni B, ceramică - un vas mare de factură comună, puține piese litice etc.) și nivelarea suprafețelor, într-o altă etapă de locuire, au fost realizate: podeaua și instalațiile L6/2004, între care caseta și „silozul” de cereale aveau un rol important.

Locuința de suprafață L8/2005 avea, probabil, o formă dreptunghiulară, potrivit porțiunilor de perete păstrate, axul lung pe direcția NNE-SSV, lungimea pe care a fost surprinsă fiind de 5 m. Aceasta locuință (cu dimensiunile de 5 x 2,80 m), distrusă în partea vestică de B5/2003, avea cel puțin două încăperi: una de SSV, în care se afla C7/2005 împreună cu complexul gospodăresc aferent, și una de NNE, în care se găsea C8/2005, despărțite de o „tindă”, un spațiu de trecere. L8 era aproape paralelă cu L3/2003 la o distanță care variază între 1,40 m și 2,20 m.

Cuptorul nr.7/2005, pentru prepararea hranei („de pâine”), a fost descoperit în cas. G5 (c.6 și 9), în camera de SSV a locuinței, era asemănător ca dimensiuni și mod de construcție cu cuptorul nr.4 din

L1/2000. Acesta era rectangular, cu colțurile rotunjite și deși se păstrează fragmentar (doar în proporție de 60%, din cauza distrugerii părții de V la săparea B5/2003 și a unor gropi post-cucuteniene), se pare că gura cuptorului se afla spre SV, unde vatra acestuia exceda pereții, formând un mic podium, mai înalt cu aprox. 5 cm decât platforma propriu-zisă a locuinței, dimensiunile sale fiind de 0,95 x 1,15 m, pe direcțiile NE-SV/NV-SE.

Pereții cuptorului, foarte friabili, din cauza slabei și inegalei arderi (se pare că a funcționat doar un scurt timp și a fost puțin afectat de incendiul care a distrus locuința), erau realizați din argilă cu pleavă în compoziție, cu nuanțe diferite de la brun-cărămiziu la negru-cenușiu. La bază, pereții cuptorului aveau o grosime de cca. 20 cm, în vreme ce în elevație aceștia ajungeau doar la 10-12 cm, pe suprafețele exterioare cunoscându-se urmele fătușelilor realizate cu degetele. În spatele cuptorului, spre NNE, se afla un perete median din L8 (cel care dă în tindă), între acestea găsim un spațiu gol cu lățimea de 0,25 cm. În jurul acestuia se găseau o serie de piese care compuneau un complex domestic, la 32 cm spre SV de cuptor se afla o rășniță fragmentară, din gresie sarmațiană, iar la 21 cm spre SE de cuptor, îngropat în platformă, se găsea un pahar Cucuteni B, care avea la interior: un topor de piatră, un vas miniatural, un fragment de vas miniatural, o piatră lustruită și un os (poate din zona craniului unui animal), care, nu știm în ce măsură, poate fi legat de vestigiile unui eventual rit de fundație sau complex de cult casnic (?).

În c. 7-8 a-b al SVII (cas G6, c. 2-3 și 5-6), în camera de NNE a L8/2005, a fost descoperit un cuptor gospodăresc nr. 82005 (pentru ceramică?), aflat tot în curs de cercetare, a cărui construcție a fost reutilizată pentru aruncarea diferitelor resturi gospodărești. Se pare că, la un moment dat, un incendiu pare să fi pornit din această zonă, deoarece se găsesc foarte multe lipituri, probabil pictate/văruite cu alb, fragmente ceramice vitrificate și fragmente osteologice calcinate, inclusiv o porțiune importantă din perete aflat la SSV de C82005 sau din tavanul locuinței. Cuptorul nr.82005 avea o formă ovală, o parte a sa pierzându-se în profilul nordic al casei G6 (dimensiunile din suprafața săpată sunt de 1,20 x 1,40 m). Luturile pereților acestuia, păstrate până la 20 cm în elevație, erau realizate dintr-un amestec destul de omogen, cu mai mult nisip și mai puține materiale vegetale, și bine arse, la roșu-cărămiziu, grosimea lor fiind de 10-12 cm. Vatra cuptorului se păstrează destul de bine, o porțiune a acesteia, din partea de SSV, fiind penetrată de o groapă post-cucuteniană.

La NV de acest cuptor, către profilul nordic al G5, a fost identificată o aglomerare de opt gresii sarmațiene, nisipoase, aflate direct pe podeaua camerei de NNE, arse și degradate (sub forma unui nisip albicios) în urma incendiului prin care a trecut locuința, acoperite cu lipituri de perete și tavan, și o săpăligă din os. În stadiul actual al cercetărilor, nu putem preciza care a fost destinația/ funcționalitatea acestora (pietre de rășniță în curs de pregătire, instalație de încălzit cu roci încinse ?).

Tinda (spațiul dintre cele două camere ale L8) avea o lățime de 1/1,10 m, podeaua acesteia găsimu-se cu cca. 10 cm mai jos decât platformele camerelor laterale. Pereții intermediari, realizați din argilă cu paie în compoziție aplicată pe o substrucție lemnoasă ușoară, aveau o grosime de 10-12 cm, cel dinspre camera de SSV păstrându-se în elevație, până la 20 cm înălțime, și prezintă dovezi ale desprinderii/„cojirii” luturilor de pe scheletul lemnos, în timpul incendiului. Spre ESE, s-a păstrat o porțiune din peretele exterior al camerei de NNV, realizat tot pe substrucție lemnoasă și „uns” cu argilă amestecată cu materiale vegetale mărunțite.

O mențiune aparte merită șanțurile de fundație ale locuințelor Cucuteni B: L1 și L5. Astfel, în c.1 a-b ale SI, la 1,50 m spre NE de șanțul de fundație al L1, la baza peretelui vestic al L5, a fost identificat șanțul de fundație al acestuia (șanțul de fundație nr.4), care avea o lățime de 0,30 m și o adâncime de -0,30 m de la nivelul de călcare Cucuteni B și -0,95 m de la nivelul actual de călcare. De asemenea, în c.1 a-b ale SII, a fost identificat segmentul de NV al șanțului de fundație nr.2 (al L1), lung de numai 0,90 m, care completează observațiile din 2004.

Mai greu de interpretat, din cauză că cercetările nu sunt încheiate, este un șanț de 1,70 m lungime (șanțul de fundație nr.3), situat perpendicular între cele două șanțuri amintite, căruia trebuie să-i fi corespuns o altă structură constructivă Cucuteni B, cu sau fără legătură cu L1.

Dintre gropile Cucuteni B, cea cu nr. 47 (în c. 1 a-b ale SVI) era de mici dimensiuni (de par?), legându-se, probabil, de gropile de pari din c. 2-3 a-b ale SVI, a căror funcționalitate constructivă va fi stabilită în

campania viitoare. Gropile nr.49 (cas. G2, c. 8-9, 1,30 x 1,06 m, adâncimea -1,45 m) și nr.50 (cas. G1, c.3, 6, și cas. G. 21, c. 1, 3, 1, 18 x 0, 86 m, adâncimea -1,55 m) aveau forme circulare neregulate și un profil „de clopot”.

Complexele Horodiștea-Erbiceni II

În SVIII, c. 10-13 a-b (m. 9,60 - 11,20), au fost descoperite elementele locuinței Horodiștea-Erbiceni descoperite anterior și în SVI și cas. G6/7-8, cu podea din lespezi de gresie nisipoasă, sarmațiană (aflate la adâncimea de 0,65-0,75 m de la nivelul actual de călcare), „aranjate” printre vestigiile locuinței cucuteniene nr.3. De asemenea, în zonă s-au observat foarte bine și alinierea gropilor de pari, care arată că aceasta avea o formă rectangulară. De asemenea, a fost identificat un șanț de fundație (a se vedea legătura cu aliniamentul gropilor de stâlpi din 2004), orientat NE-SV, cu o lățime de 0,50/0,60 m și o adâncime de -0,20/-0,30 (de la nivelul lutuielilor Cucuteni B), surprins pe o lungime de aprox. 5,50 m.

Ca gropi, nivelului Horodiștea-Erbiceni II îi aparțineau cea cu nr.45 (cas. G7, c.3) de formă circulară neregulată (diametrele 0,42 x 0,45 m), care a pătruns în nivelul Cucuteni B reprezentat de L3 (de la -0,80 m până la -1 m), și nr.46 (c.5-9 ale cas. G6 și c.7 al cas. G7; c. 7-9 a, SVI) care a afectat spațiul dintre locuințele L3 și L8. Dimensiunile acestei gropi, extrem de neregulate, sunt de 3 x 1,80 m în timp ce adâncimea nu depășea -0,80 m, fiind umplută cu materiale osteologice și ceramică specifică.

Descoperirile încadrate în cultura Latène getică timpurie (sec. V-III a.Chr.)

În cas. G7, c.2, la -0,60 m adâncime (față de nivelul actual de călcare), la partea superioară a lutuielilor de pereți și printre acestea, au fost descoperite fragmente osteologice friabile, puternic calcinate, fără a se putea preciza apartenența și destinația acestora. De aceea au fost înregistrate cu atenție, urmând ca determinările de natură arheozoologică și antropologică să precizeze dacă ne aflăm în fața unei eventuale manifestări funerare de tip Latène (M1?). O situație oarecum similară a fost întâlnită în cas. G5, c.9, și G6, c. 7-8, între -0,47/-0,55 m, tot printre lipiturile de perete ale L3 și L8, într-o groapă care nu a putut fi definită decât pe baza pământului negru-brun purtat și a lipiturilor cucuteniene deranjate (cu amprente de nuiiele în sus), au fost găsite fragmente osteologice calcinate care ar putea aparține unuia sau la două morminte Latène getice de incinerare fără urnă (M2 - M3?).

Informații suplimentare online

[Raportul 3375 din cronică.cimec.ro](#)

[Localizare pe hartă, folosind Mapserver Cimec.ro](#)
